

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročilna znaša: celoletna 4 K, pololetna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna števil. 10 vin.

Uredništvo in upravništvo: Kopitarjeva ulica števil. 6

Izhaja vsak petek

Št. 46.

V Ljubljani, 13. oktobra. 1916.

Leto XI.

Slovensko krščansko socialno delavstvo o položaju.

Izvršilni odbor slovenskega krščansko socialnega delavstva je sklenil soglasno tole izjavo:

Najvažnejše koristi slovenske krščansko socialne delavske organizacije zahtevajo, da se skliče avstrijski državni zbor. Tega ne zahtevajo edino koristi slovenskega krščansko socialnega delavstva, marveč tudi koristi našega slovenskega rodu, ki je s krvjo svojih sinov dokazal zvestobo državi v taki meri, da si je pridobil tisti armadni zbor, kateremu pripadajo slovenski vojaki, ime železnega zbora. Junaštvo vojakov, volilcev po splošni volilni pravici državnih poslancev, bi redno zasedanje državnega zbora v čast in v slavo naše države in njene svitile vladarske hiše, ki ji je slovenski rod neomajljivo in zvesto vdan, vzplamtilo dejstvo, da sami po svojih izvoljenih poslancih sodelujejo pri postavitvi za koristi njih svojcev in v blagobit skupne in ožje naše domovine.

V prvi vrsti je poklican državni zbor, da se peča z velevažnim vprašanjem aprovizacije, da bomo prebili srečno in slavno sedanjo svetovno vojno. Druga reč je boj proti sedanji grdi draginji, ki more uspeti le z vsestranskim sodelovanjem ljudstva po svojih poslancih izvoljenih po načelih splošne in enake volilne pravice.

Izpopolnitev delavskega zavarovanja prepotrebna stvar! Reformirati se mora bolniško zavarovanje, ž njim zavarovanje svojcev, skrb za matere in dojenčke; razširiti se mora nezgodno zavarovanje; nujna potreba velevala uvedbo starostnega in invalidnega zavarovanja.

Nujna potreba velevala, da se državni zbor takoj peča z nujnim vpraša-

njem o skrbi, da se takoj po vojski začne redno industrialno življenje in zagotovi delavstvu kruha in zaslužka.

Izvršilni odbor slovenskega krščansko socialnega delavstva.

× × ×

V zadevi penzionistov in penzionistinj tobačnih delavcev in delavk, ki niso bili deležni draginjskih doklad, je posredoval posl. dr. Krek pri finančnem ministrstvu. Upati je, da se bo ta reč rešila tako, kakor to žele upravičeno prizadeti. V tej stvari bo posredovala pri finančnem ministrstvu tudi deputacija krščansko socialnih poslancev.

× × ×

Izvršilni odbor slovenskega kršč. soc. delavstva je poslal ravnateljstvu državnih železnic v Trstu in železniškemu ministrstvu sledečo vlogo:

Slov. kršč. soc. delavska stranka vlaga na visoko ravnateljstvo državnih železnic v Trstu sledečo

spomenico:

S 1. oktobrom letošnjega leta je zopet začel voziti na progi Jesenice — Ljubljana jutranji gorenjski vlak, ki prihaja na postajo Ljubljana glavni kolodvor ob 7. uri 43 minut zjutraj. Kakor zelo pozdravljamo novi vlak, si le usojamo prositi, naj bi se vožni red jutranjemu gorenjskemu vlaku priredil tako, da bi ta vlak prihajal v Ljubljano vsaj eno uro prej. S sedanjim voznim redom je pač ustrezno dijaštvu in tistemu uradništvu, ki stanuje izven Ljubljane; ustrezno je tudi tistim meščanskim in kmetskim plastem prebivalstva na Gorenjskem, ki imajo opraviti v Ljubljani bodisi pri oblastih ali ki prihajajo v glavno mesto vojvodine Kranjske po drugih opravkih. Nikakor pa ne odgovarja novi vožni red interesom delavcev in delavk, stanujočim v ljubljanski okolici, ki prihajajo vsak dan na delo v Ljubljano. V poštevh prihajajo glede na gorenjsko progo po-

sebno občine Št. Vid nad Ljubljano, Tacen in Medvode, oziroma postaje Vižmarje in Medvode in deloma tudi postaja Škofja Loka. Naše organizacije so svoj čas že prosile, bilo je to pred sedanjo vojsko, naj vozi v Ljubljano gorenjski vlak tako zgodaj, da se bo moglo voziti z njim delavstvo na delo v Ljubljano. Reklo se nam je v rešitvah tozadevnih vlog naših organizacij, da se bodo pri sestavi bodočih voznih redov ozirali na želje delavstva. Če je bilo potreba prejšnjega dohoda jutranjega gorenjskega vlaka že pred sedanjo vojsko zelo nujna, je to sedaj tudi že zato še perečejše vprašanje, ker so se obuvale strašno podražila in ker se je tudi kvaliteta usnja iz raznih razlogov poslabšala. Delavstvo prihaja iz zgoraj navedenih občin v Ljubljano na delo, tako da hodi po eno uro ali pa še tudi po dve uri v Ljubljano. Bojimo se, da bodo slaba obuvale povzročevala bolezni med delavstvom: prehlajenje, bolezni na sopilih itd., delavski rod bo oslabil še bolj, kot že slabi iz znanih vzrokov radi prehrane. Končno opozarjamo še na okolnost, da se pri sestavi voznih redov jutranjim vlakom železniške uprave na celem svetu ozirajo na to, da ustrezajo jutranji vlaki koristim industrijskih središč s tem, da se lahko vozijo zvečer delavci in delavke z dela domov v okolico in da se lahko vozijo tudi zjutraj z doma na delo v industrijsko središče. Glede na to okolnost, ki je velike socialne higijenske važnosti: splošno stremljenje na celem svetu meri danes na to, naj se naseljuje delavstvo na deželi in da se dela proti nakupičenju delavskih množic v posameznih krajih, tudi govorijo za našo željo. Praksa pri sestavi voznih redov na celem svetu se ozira no to, da se omogočuje vožnja delavcem zjutraj in zvečer tako, da se pri delu ne zamude delovne dobe. Glede na najvažnejše industrijsko središče na Kranjskem ustrezajo interesom delavstva popolnoma vožni redi zjutraj in zvečer kamniške in vrhniške železnice. Deloma ustrezate tem interesom tudi večerna vlaka na gorenjski in dolenski progi državnih železnic. Delavskim koristim in koristim industrije pa ne ustrezajo vožni redi jutranjih osebnih vlakov. Iz navedenih razlogov

prosimo:

Visoko ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Trstu se blagovoli pri sestavi bodočih voznih redov ozirati na koristi delavstva in industrije po zgoraj obrazloženih načelih.

Izvršilni odbor slovensko krščansko socialnega delavstva v Ljubljani.

Ljubljana, 4. oktobra 1916.

× × ×

Prepis te vloge je doposlal izvršilni odbor slovenskega krščanskega socialnega delavstva predsedniku Slovenskega kluba, poslancu dr. Korošcu, s prošnjo, naj se kot šef naše državno-zborske delegacije zavzame za to reč; dalje smo prosili za intervencijo v tej reči tudi poslance dr. Kreka, Jarca in Gostinčarja. Prepis vloge smo poslali tudi trgovski in obrtni zbornici za Kranjsko s prošnjo, naj podpira to našo zadevo, ker to delavsko zadevo krijejo tudi koristi industrije in obrti. Končno smo obvestili v zadevi jutranjega gorenjskega vlaka tudi županstva občin Št. Vid nad Ljubljano, Tacenj in Medvode s prošnjo, naj nastopijo tudi one v tej zadevi.

Eksekutiva katoliško slovenske organizirane delavske demokracije.

Slovenski svetec dobroljivosti.

Dr. Krek nam je povedal pred nekaj leti na svojih predavanjih v Slovenski Krščanski Socialni Zvezi to-le resnično povest ob priliki, ko nam je predaval o krščanski milosrčnosti. Da se ne pozabi, jo zapišem; ker je od takrat preteklo že nekaj let, bilo je to predavanje še v »Unionu«, tam kjer se nahaja sedaj gostilna »Abstinenta«. Ne morem jamčiti za vsako besedo, če si

nisem kaj prav zapomnil, naj pa dr. Krek popravi v našem listu:

»Omeniti moram nekega moža, ki mi je ostal globoko v spominu. Bil sem takrat še mlad kaplan; stanoval sem v šenklavškem župnišču. (Predno je bil imenovan dr. Krek za profesorja bogoslovja, je bil šenklavški kaplan in je takrat med drugim ustanovil slovensko krščan. social. delav. organizacijo, Ljudsko posojilnico, prvo slovensko krščansko socialno glasilo »Glasnik«, katerega je sam urejeval, spisal je tam tudi »Črne bukve kmečkega stanu«, delo, ki je izhajalo kot podlistek »Slovenca« itd.) Moj sosed je bil rajni kanonik Luka Jeran: oče revežev in dijakov. Nekega dne je prišla prosit neka beračica k meni; poznalo se ji je, da je nekaj pila. Mislil sem si, da sem dolžan, da jo okregam. Nahajal sem se takrat na hodniku. Reva je šla tudi h kanoniku Jeranu; potrkala je na vrata, gospod je prišel ven, ji nekaj stisnil v roko s tistim dobrohotnim godrnjanjem, ki se mu je tako podalo, kadar je občeval z reveži. Meni, mlademu kaplanu se je to čudno zdelo. Stopil sem h gospodu kanoniku in rekel:

»Niste li, gospod kanonik, zapazili, da je bila pijana?«

Dobrovoljen smeh se je pojavil na častiljivem obrazu starega moža, ne da bi bil pomislil, je rekel:

»Kaj hočete, reva je, potrebna; če si ga privoščite, saj drugega veselja na svetu nima.«

Zardelo mi je lice sramu, ko sem čul te besede nežkušen mladenič moža, prepojenega po duhu krščanske ljubezni, ki se je tako visoko povzpел v popolnosti.

Tako dr. Krek.

Rajni kanonik Luka Jeran je bil svet mož. Ko je umrl, smo vsi Ljubljančani rekli: svetnik je umrl. Kaj je bil ljubljanskim revežem, smo slišali iz

ust profesorja dr. Kreka. Posebno velik dobitnik je pa bil dijakom. Še zdaj jih živi veliko na dobrih mestih, ki bi ne bili to, kar so, če bi rajnega Luke Jerana ne bilo. Bil je v pravem pomenu besede oče revežev in dijakov. Poznala ga je cela dežela. Kmečki očanec, ki je pripeljal sina na ljubljanske šole, je že doma izvedel: pojdi h gospodu Jeranu. Umrl je kot revež. Če se prav spominjam, mu je stolni kapitelj preskrbel pogreb. Spoštovalo ga je vse: tudi tisti, ki sicer vihajo nosove, kadar od daleč zagledajo duhovnika, če so morebiti postali tudi le s pomočjo duhovnikov visoki gospodje in če so tudi morebiti podedovali kake strice župnike. O njegovi pobožnosti ne bomo pisali; samo to: s pobožnostjo je združeval globoko ponižnost in veliko ljubeznivost. Za vse kar je bilo lepo in dobro, je bil sveti mož navdušen. Ni pa bil samo človekoljub, bil je navdušen Slovenec, odločen in neustrašen ravno tako za pravice svojega materinega jezika, kakor za svetinje tiste svete vere, ki nas jo je učila naša mati. Nemškutarijo je ta sveti mož ostro obsojal, dasi so mu bile kake osebne mržnje popolnoma tuje in se je boril proti njej z besedo in s svojim oštrim peresom.

Kot časnikar je izdajal in urejeval »Zgodnjo Danico«, list, ki je visoko dvigal sveto zastavo naše stvari; naše stvari, pravim: naša stvar je večna resnica, ljudje se menjajo, se starajo in umirajo, stranke so od danes do jutri; naša sveta resnica, naša stvar, ta bo pa ostala, ker ona je na skalo zidana.

Rajni Jeran je bil navdušen Slovenec, ki je za naše narodne pravice zelo odločno nastopal. A tudi kot navdušen narodnjak svojega verskega prepričanja ni nikdar skrival. Zapiše se zdaj včasih beseda, da je bila »Jeranova« struja nasprotna lepi umetnosti, recimo svobodnemu razvoju lepo-

Skopuh.

H. Conscience.

Komaj je izginil skozi vrata, pa je Cecilija vstala, zarigljala vrata, se nato vrnila v sobo, kjer se je zgrudila na kolena in s povzdignjenima rokama molila, naj jo preljubi Bog varuje.

Tišina, moreča, je v tem prostoru. Njeno srce se ji je zljajšalo v tihoti, grenko je plakala, ko je goreče molila.

Od časa do časa je zažvižgal skozi dimnik veter ali je pa zaškipala kaka stara deska. Ustala je in šla proti vratom, kjer je prisluškovala; obledela je od strahu; a prisluškavala je le.

Kar sliši lahko trkanje: skrivnostno in zamolklo; skoraj ga ni slišala. Vstala je in šla proti vratom. Trkanje se je ponovilo.

»Kdo je tu,« je ravno tako tiho vprašala Cecilija, kakor da jo nadvlajuje glas od zunaj.

»Ali ste sama, ljuba Cecilija,« je čula razločno skozi luknjo ključavnice?

»O ljuba Kaet,« je odgovorilo dekle, ko jo je izpoznala po glasu, »za Boga svetega, pojte, pojte proč od naše hiše.«

»Sama ste? Saj nekaj minut me spustite v sobo,« je prosila Kaet.

»Ne smem. O, odstranite se. Tresem se groze, če pomislim, da bi vas on lahko videl!«

Tišina, precej časa; a kmalu nato se je mlo tožeče čul glas od zunaj:

»O, Cecilija, moja uboga Miken leži tu na vašem pragu, ona umira lakote; kosček kruha jo lahko reši; boste li otroku odrekla ta kosček kruha?«

Dekle se ni več obotavljalo in premišljevalo, če je to, kar je slišala, resnično ali izmišljeno. Pričela se je tresti in strmela proti zapahu; počasi je stegovala roko, da ga odpahne. A nekaj časa se je še obotavljalo, kakor da se boji, če bi si ne opeklo prstov ob zapahu.

»Hitro, hitro!« je stokal glas od zunaj. Prepozno ji boste sicer pomagala-«

Cecilija je nato zelo hitro odpahnila zapah, a odprla je vrata le na pol; a beračica, ko je to zapazila, je s silo udrila notri. Ko je videla, da jo Cecilija vprašajoč gleda in da se hoče naglas čuditi, ji je položila roko na usta in ji je skrivnostno šepetala:

»Molčite! Moj otrok je zdrav in se mu dobro godi na Kapeličnem dvoru. Varala sem vas, da dobim pristop k vam, ker morala sem govoriti z vami. Kje je vaš stric? Dobro, on naju ne sme slišati.«

»O, odstranite se za sveto Kriščevo voljo! Tis se lahko vrne v nekaterih minutah,« je boječe prosilo dekle.

Kaet je šla k jedilni omari, vzela je hleb iz nje, kakor da bi bila doma, odrezala je kos kruha; nato je zopet zaprla jedilno omaro in je rekla Ceciliji:

»To je miloščina, ki ste mi jo dala; drugega mu ne recite. Videla sem ga; k notarju je šel. — Ne prosite me, naj grem. Tri mesece sem prežala na ta trenutek; da vas vidim in da govorim z vami, sem stala vsak dan od jutra do večera blizu samostanskega dvora in hodila okoli. Znati moram, kaj se godi tu. Brez namena Tis ni šel k notarju: gotovo gre za resne in važne stvari, ki potrebujejo svoj čas. Kmalu se zato ne bo vrnil domov. A ljuba deklina, blede ste in shujšala ste liki mrlič. Govorite, povejte, kaj se je zgodilo, da ste se tako strašno izpremenila?«

slovja. Saj to ni res. Tisti, ki tako pišejo, se pač niso vglobili v tiste čase, v katerih je živel Luka Jeran in tisti ožji njegov krog, o katerem se včasih zelo neokusno zapiše, da so bili starokopitni. Naše kulturne povestnice so se precej polastili tisti, ki niso našega duha. In njih predsodki proti našim kulturnim stremljenjem povzročajo, da se, recimo, Jeranova struja po nekaterih ne presoja s tisto nepristranostjo, s kakršno bi se morala. Samo mimogrede: kdo je znašal skrbno kamenčke naše slovstvene povestnice skupaj in ji gradil temelj: ni li bil to rajni častni kanonik profesor Marn, o katerem je prav dobro znano, da je bil velik občudovalec dr. Prešerna. Če ni želela »Jeranova« struja takega razvoja našemu slovu, s kakršnim osrečujejo sedanji rod gotovi »klafači« celo v »Slovanu«, jim moramo v tem oziru le pritrdjevati.

Ozračje je bilo v Jeranovih časih zelo ugodno gotovim izrodkom. Razen duhovščine je bilo narodno misleče slovenske inteligence le malo; in kar je je bilo, se seveda ni zapirala svetu in je vplivalo nanjo klafaštvo, ki je takrat celo v nemškem dnevnem časopisu v tistih kulturnobojnih časih bujno cvetelo; hvala gre »starokopitarjem Jeranove struje«, da se je pričelo v našem leposlovju klafati šele v zadnjih dveh desetletjih. Bili so pa ti »starokopitarji« učenjaki, morebiti bolj globoki, kot sedanji rod, idealni za verske in za narodne svetinje, neupogljivi, pripravljeni prinašati velike žrtve in so jih tudi prinašali. Zato so pa tudi imeli pravico, da so povedali, če jim ni bilo kaj všeč.

Delavstvo posebno je ohranilo rajnega svetega moža, kanonika Jerana, v najhvaležnejšem spominu. Bil je nekaj časa tudi kaplan v Trnovem, pravi fari ljubljanskih revežev. In spominjam se, da mi je pripovedovala neka delavka iz

te fare, zdaj je že pod rušo, kako dobri da so bili gospod Jeran v Trnovem kot kaplan. Od hiše do hiše so obiskovali revne delavske družine; otročičem so prinašali kruha, jim kupovali čevlje obleko ..., o vsakega reveža so poznali. No, še zdaj me ustavijo, če me srečajo in vprašajo: »No, ti, ali si pridna? Vidim, da si, kako ti gre —«, najrajši bi mi kaj stisnili v roko; a ker jih poznam, jim odgovorim: »O, saj služim, lahko se preživim«, in z veseljem smehom so odšli: »Le pridna bodi!« Solze so rosile rajnici, ko mi je to pripovedovala po pogrebu svetega moža.

In o tem svetem možu, velikem dobrotniku revežev, o velikem pospeševalcu posebno afriških misijonov, o očetu dijakov, o velikem delavcu na versko-kulturno-narodnem polju našega naroda še nimamo obširnega životopisa. Skoraj obupavam; da ga bomo kdaj dobili; tistih, ki so ga natančno poznali, je vedno manj in kar jih je, so preobloženi z drugim vsakdanjim delom. Obupavam, če bomo dobili natančen životopis o rajnem tudi za našo stvar prezaslužnem in nesebičnem politiku kanoniku Klunu in o rajnem prezaslužnem kardinalu Misiji. In morebiti nas bodo tudi na tem polju prehiteli svobodomiselniki krogi in morebiti bodo s svojo nehoti pristransko sodbo podali poznejšemu rodu in tudi našim ljudem napačne predstave o možeh, katerih zaslug se še mi kmalu ne bomo več spominjali, ker slabost človeka je, da pozna hvaležnost in zvestobo le, dokler mu koristita.

Kako delajo vojne pošte?

Važnost vojne pošte se v splošnem ne ceni v tisti meri, ker jo občinstvo dovolj ne pozna. Vojska je dokazala, da ne zmaga le množica, marveč konč-

no vedno le tisti duh, ki preveva armado. Topla obleka in dobra hrana sta moči armade neobhodno potrebni stvari, a tudi duša potrebuje svoje hrane. Prinaša ji jo vojna pošta: pisma iz domovine spominjajo borilca njegove domačije in rodbine, za kateri se vojskuje; časopisi ga pouče, kaj se godi na raznih bojiščih.

Vojna pošta prične poslovati šele med vojno. Naloga ji je posebne vrste: v mirnih časih se naslovljajo vsa pisma na gotov kraj, zdaj pa potuje pismo v kraje, ki so pošiljatelju popolnoma neznani, ker je bivališče naslovljenca odvisno od raznih okolnosti.

Peti dan po mobilizaciji je napravila vojna pošta svoje prve korake, ki so bili seveda začasni; trdno se je ustalila šele čez nekaj dni, ko je došlo dovoljenje višjega armadnega poveljstva. Dobila je novo, postavno ogrodje. Dopisovanje vojakov in vojakom je oproščeno poštne, smatra se takorekoč kot »poštne proste službeni predmet«, ker se nahaja pač vsak posamezni vojak v službi domovine. Nova navodila poučujejo, da je vsako vojakovo bivališče tajnost, katere ne sme nihče izdati, da se zabrani vohunom in sovražniku izvedeti, kaj se strategično namerava.

Državni poštni uradi sodelujejo roko v roki z vojno pošto, ker primerne urejajo pošiljatve in preskrbe, da se pošljejo naprej. Pismo naslovljeno v najoddaljenjšem kraju države kakemu svojcu na bojišču, potuje predvsem k bližnjemu poštnemu uradu, od tam potuje pa na »prebiralno mesto vojne pošte«, ki ga pošlje zbiralnici vojne pošte. Naše pismo dozda še ni prekoračilo državne meje. Pri vojno-poštni zbiralnici, zadnjem osrednjem mestu za etapsko črto, se bo nakazalo »glavnemu vojnemu poštnemu uradu«, od tam se šele pošlje vojnemu poštnemu uradu dotične armade in divizije.

»Ket, ljuba Ket, ne smem govoriti,« je odgovorilo dekle.

»Kaj? Govoriti ne smete? Česa li se bojite? Saj gleda že smrt iz vaših oči! Umevam, lump Tis vam je zapovedal, da molčite. Uničil bi vas rad. Vseeno mu je, samo da bi dobil vašo dediščino. Vi, vsled vašega dolgotrajnega trpljenja upognjena, vi mu hočete s svojo bojazljivostjo pomagati, da bi zmagal? Se li ne bojite, da boste razjarili Boga, ker dopuščate, da bi se proti vam naperjena zloba uresničila? Odgovorite mi lahko na to, da ste sama gospodarica svojega življenja. Mogoče! A če bo vaša smrt povzročila še smrt kakega drugega, ki gine ljubezni do vas...?«

»Bog! Bog!« je vzdihnilo dekle, »ali je Bart zbolel?«

»Kako morete še vprašati, Cecilija?« je Ket nadaljevala. »Gotovo niste mislili nanj, niste žalovala zanj, od kar ga vaše oči niso več videle?«

Dekle se je zgrudilo na stol in je pričelo plakati.

»Ket,« je stokalo, »morebiti ni prav, da vam odkrivam svoje srce! O, več sem trpela, kakor je trpel on; on namreč še vidi solnce, polja, luč; čuje gla-

sove prijateljev; mater ima; in jaz? Drugega ne slišim, kakor psujejo me in preklinjajo; ne vidim drugega, kakor te štiri stene moje ječe in ... njegovo podobo pred mojimi zaplakanimi očmi.«

Veselo se je beračica zasmehljala; nežno je stisnila dekletovo roko in jo vprašala:

»Torej ga ljubite, Cecilija?«

Dekle je sklonilo glavo, da prikrije sramežljivo rdečico, ki je hitro pobarvala njeno lice.

»O, Cecilija, povejte mi, da ga ljubite!«

»Ne smem, Ket, vi bi ne ohranili skrivnosti mojega srca.«

»A Cecilija, če lahko s tem rešite življenje enemu človeku?«

»O, potem naj pa ve, kar sem dozda še sama sebi prikrivala. Najbolj me je dozda žalostila ločitev od njega v celem mojem življenju; če bom umrla, bo vzela moja duša spomin nanj k Bogu.«

Ket je vstala in gledala čez polje v prosto naravo. Nato se je vrnila in rekla:

»Tisa še ne vidim. A pogum, Cecilija; uprite se grožnjam in ljuti nasilnosti tega lopov!«

»O, Ket,« je dekle šepetalo, kakor da bi ne bilo čulo, kar je rekla prijazna žena, »recite, če je Bart res bolan?«

»Bolani pravzaprav ni,« je odgovorila Ket, »a bled je, upadel je in hira ravno tako, kot vi, ljubo dekle. A kljub temu se hitro bliža grobu in gotovo bo umrl, če se mu ne dobi tolažbe. A zdaj, hvala Bogu, zdaj sem našla mazilo njegovega ranjenemu srcu. Cecilija, čuj-te, povejte, kaj se je tu godilo?«

»Povedala bom, a Ket, oblubite mi, da ne bodete nobenemu ničesar povedala! Vpraša se večkrat, kaj je še hujske kot smrt; jaz pa poznam to reč: Tis pritiska na to, da bi ga poročila.«

»To sem si mislila,« je žena tiho zašepetala.

»Moj stric zahteva to vsak dan; a rajši tisočkrat umrjem, kakor da bi mu bila v tem slučaju pokorna! Pregarjajo me zato: psujejo, stradajo; ginem strahu in bojazni; a prosim vas, kakor se le Bog prosi: ne recite Bartu o tem niti besedice: sujejo me, pretepajo me in delajo z menoj kot z živaljo.«

Tudi ta »glavni vojni poštni urad« se še nahaja pri železnici in napreduje z ofenzivo. Pismo je potovalo do zdaj kakor potuje v mirnih časih. V železniških vozovih se prebirajo vreče v neprekinjeni dnevni in nočni službi, da se lahko pisma nakažejo vojnim poštnim postajam.

Pravo vojno in težavno pošiljanje se prične šele na koncu železniške proge. Vreče se prelože na vozove, ker lastni poštni avtomobili ne zadoščajo za velikanske množine pošiljatev, morajo nastopiti tudi stari poštni vozovi in tudi druga vozila. Ti poštni oddelki se morajo kretati za četami in prično tudi med najkrajšimi odmori takoj poslovati. Primeren uradni prostor se seveda komaj dobi; najboljše hiše je vedčinoma že zasedel štab; v kakem skednju ali v kakem skladišču prične poslovati vojna pošta. Napisna deska se hitro pritrdi na kako drevo ali na brozjavni drog; poslovati prično med korakajočimi, počivajočimi ali vojskujočimi se četami.

To je zadnja postaja, ki pošilja pošiljatve že naravnost v bojno črto. Tja seveda ne vozi več poštni avto in noben poštni voz. Vreče se nalože na vojne kuhinje, ali pa pridejo častniki in ordonance sami ponje. Zadnji jih razdeli pri stotniji častnik, ki vsakega posebej pokliče imenoma, naj pride po pošiljatev. Kolikokrat se zgodi, da se poklicani ne more več prijaviti, takrat potuje pošiljatev nazaj s trdim kolkovim od tiskom »pogrešan« ali »v bolnišnici«.

Drobiž.

Protialkoholne demonstracije na Irskem. Protialkoholne demonstracije prirejajo na Irskem. V Befforstu je priredilo nad 30.000 žensk demonstracijski izprevod proti javni prodaji žganja. Na čelu demonstrantinj je šla grofica Hillmorey.

— **Napadalec na pokojnega prestolonaslednika umrl.** Pred par dnevi je umrl v vojaškem zaporu v Möllersdorfu eden izmed tovarišev atentatorja Principa na pokojnega prestolonaslednika in njegovo soprogo — Mitar Kerović, kateri je bil obsojen v dosmrtno ječo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jože Gostinčar.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželni gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti štev. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg štev. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznane nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol Ljubljana
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izber vezent, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavrtnio, volne, snkanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

Specijalna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokli od strokovnikov priznane najboljše šivalne stroje v Evropi in to so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancij! Pouk o vezanju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalec se iščejo

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritičje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohramilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.